

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 379/2010

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť O. B., D. H., zastúpeného advokátom JUDr. Š. K., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cb/71/2009 a jeho rozsudkom z 21. septembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť O. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. apríla 2010 podaná sťažnosť O. B., D. H. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Š. K., Advokátska kancelária, K., pre namietané porušenie základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), pre namietané porušenie základného práva vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom a na prerokovanie

veci v jeho prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a pre namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice - okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cb/71/2009 a jeho rozsudkom z 21. septembra 2009.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že 10. marca 2009 bola okresnému súdu doručená žaloba, ktorou sa žalobca domáhal od sťažovateľa zaplataenia kúpnej ceny s príslušenstvom za dodaný tovar. Okresný súd rozsudkom č. k. 12 Cb/71/2009-30 z 21. septembra 2009 žalobe vyhovel.

3. Sťažovateľ sťažnosťou podanou ústavnému súdu namieta, že okresný súd konal a rozhodol v danej veci bez jeho účasti ustanoviac mu v konaní opatrovníka, čím porušil jeho základné práva označené v sťažnosti. Podľa sťažovateľa postupoval okresný súd pri ustanovení opatrovníka v konaní iba formálne. Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“) umožňuje súdu ustanoviť účastníkovi konania, ktorého pobyt nie je známy, za opatrovníka osobu pôsobiacu v rodinnom, pracovnom, kultúrnom, prípadne v inom prostredí, ktoré je účastníkovi blízke. Súd môže za opatrovníka ustanoviť aj obec, prípadne zamestnanca iného súdu, ako je súd, ktorý prejednáva vec. V danom prípade však okresný súd ustanovil sťažovateľovi za opatrovníka zamestnanca iného súdu bez toho, aby zisťoval rodinné, pracovné či kultúrne prostredie sťažovateľa, ktorý má okrem miesta podnikania aj trvalý pobyt, pričom pracuje prevažne v Košiciach.

4. Sťažovateľ taktiež namieta, že odôvodnenie rozsudku okresného súdu č. k. 12 Cb/71/2009-30 z 21. septembra 2009 je arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože z neho nie je zrejmé, aké dokazovanie okresný súd v rámci konania vykonal a akými úvahami sa pri svojom rozhodnutí riadil.

5. Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd v danom prípade porušil svoju povinnosť postupovať v konaní tak, aby zaistil účastníkovi konania právo na prerokovanie veci v jeho prítomnosti a taktiež porušil povinnosť primeraným, zrozumiteľným a ústavne

akceptovateľným spôsobom v súlade s platným právnym poriadkom vysvetliť, na základe čoho dospel k svojmu rozhodnutiu.

6. Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základných práv zaručených v ústave a práv zaručených v dohovore postupom a rozsudkom okresného súdu v označenom konaní, aby zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 12 Cb/71/2009-30 z 21. septembra 2009 a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a taktiež, aby priznal sťažovateľovi náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

1. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

2. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

3. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

4. Podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

5. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením

bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa návrh neodložil alebo neodmietol, prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

7. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

8. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

9. Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Podľa § 29 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) pokiaľ neurobí iné opatrenia, môže súd ustanoviť opatrovníka aj účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy, ktorému sa nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine alebo ak je doručenie písomnosti v cudzine spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami, ktorý je postihnutý duševnou poruchou alebo ktorý nie je schopný zrozumiteľne sa vyjadrovať.

14. Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

15. Podľa § 157 ods. 3 OSP ak je na pojednávaní vyhlásený rozsudok za prítomnosti všetkých účastníkov alebo ich zástupcov, ktorí sa vzdajú odvolania, uvedie súd v odôvodnení rozsudku iba predmet konania a ustanovenia zákona, podľa ktorých rozhodol.

III.

A. K splneniu zákonných podmienok podania sťažnosti podľa § 53 zákona o ústavnom súde

1. Ústavný súd si v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti vyžiadal spis okresného súdu sp. zn. 12 Cb/71/2009, z ktorého vyplýva, že rozsudok okresného súdu z 21. septembra 2009 v konaní vedenom pod označenou spisovou značkou nadobudol právoplatnosť 3. novembra 2009, pričom žalobca, ako aj opatrovník ustanovený sťažovateľovi sa vzdali odvolania.

2. Sťažovateľ podal sťažnosť prostredníctvom právneho zástupcu podateľni ústavného súdu 1. apríla 2010.

3. Pri uplatnení gramatického (jazykového) výkladu ustanovenia § 53 zákona o ústavnom súde by z uvedených dôvodov prichádzalo do úvahy odmietnutie sťažnosti

pre oneskorenosť (podanie sťažnosti po lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti napádaného rozsudku okresného súdu), ako aj pre zjavnú neopodstatnenosť (nevyčerpanie opravných prostriedkov v zmysle Občianskeho súdneho poriadku).

4. Ústavný súd však musel vziať do úvahy osobitné okolnosti posudzovaného prípadu. Podstata sťažnosti spočíva v námietke sťažovateľa, že konanie pred okresným súdom prebehlo bez jeho vedomia a účasti, v dôsledku čoho nemohol uplatňovať na ochranu svojich práv a právom chránených záujmov procesné oprávnenia vyplývajúce mu z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (vrátane využitia riadnych opravných prostriedkov a následne prípadne aj mimoriadnych opravných prostriedkov). Z rovnakých dôvodov nemohol podať sťažnosť v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti napádaného rozsudku okresného súdu z 21. septembra 2009.

5. Právo na ochranu ústavnosti poskytované ústavným súdom v rámci konania o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy (obdobne ako právo na súdnu ochranu poskytované všeobecnými súdmi) nie je absolútne. V záujme zaistenia plynulého a riadneho výkonu spravodlivosti, ako aj právnej istoty podlieha podmienkam a obmedzeniam vyplývajúcim zo zákonných procesných predpisov (obdobne vo vzťahu k právu na súdnu ochranu, napr. III. ÚS 331/04).

6. Je preto povinnosťou fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá sa uchádza o ústavnú ochranu prostredníctvom sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, uplatniť tento právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd v súlade s formálnymi požiadavkami a v lehotách ustanovených zákonom.

7. Uvedené zákonné pravidlá alebo ich aplikácia však nemôžu sťažovateľovi znemožňovať využitie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy ako právneho prostriedku ochrany základných práv a slobôd v súlade s jeho podstatou a účelom. Výklad a uplatňovanie daných pravidiel nemôže vo svojich dôsledkoch viesť k takej konštrukcii procesných podmienok, ktorá by z hľadiska svojich účinkov sťažovateľovi znemožnila, aby ním uplatnený nárok na ochranu ústavnosti bol posúdený v súlade s podstatou a účelom práva na ústavnú ochranu vyplývajúceho z čl. 127 v spojení s čl. 124 ústavy. (Kritériá obdobného

charakteru pri posudzovaní podmienok vyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy – sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, v súvislosti s ochranou práv podľa dohovoru uviedol aj Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku L. P., a. s., proti Slovensku zo 16. júna 2009, ods. 39.)

8. Ústavný súd aj v rámci svojej judikatúry vo viacerých rozhodnutiach týkajúcich sa predbežného prerokovania sťažnosti podľa čl. 127 ústavy (napr. III. ÚS 186/02 z 28. novembra 2002, III. ÚS 90/03 z 26. marca 2003) vyslovil: „Lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ktorá sa pri rozhodnutí počíta od jeho právoplatnosti, by mala vyjadrovať dobu, ktorá je postačujúca pre uplatnenie účinnej ústavnej ochrany sťažovateľom a zároveň rešpektuje aj princíp právnej istoty. Aby uvedené požiadavky spĺňala, môže začať plynúť len vtedy, pokiaľ bolo právoplatné rozhodnutie sťažovateľovi náležite oznámené. Ak sa tak nestalo, táto lehota nemôže začať plynúť.“

9. V danom prípade preto ústavný súd dospel k záveru, že lehota na podanie sťažnosti sťažovateľovi, ktorý nemal vedomosť o prebiehajúcom konaní a ktorému nebolo doručované písomné vyhotovenie rozsudku, začala plynúť dňom, keď mu bolo umožnené oboznámiť sa s obsahom napádaného rozhodnutia okresného súdu nahliadnutím do príslušného súdneho spisu.

10. Vo vzťahu ku generálnej procesnej podmienke vyčerpania opravných prostriedkov alebo iných dostupných a účinných právnych prostriedkov nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde reflektoval záujem na účinnej ochrane ústavnosti sám zákonodarca, a to prostredníctvom ustanovenia § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

11. Sťažovateľ uviedol, že sa so skutočnosťami týkajúcimi sa priebehu konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 12 Cb/71/2009, ako aj s obsahom rozsudku okresného súdu v tomto konaní z 21. septembra 2009 oboznámil nahliadnutím do súdneho

spisu 1. februára 2010. Vzhľadom na to, že rozsudok nadobudol právoplatnosť 3. novembra 2009 doručením žalobcovi a opatrovníkovi sťažovateľa, ktorí sa bezprostredne po jeho vyhlásení vzdali práva odvolania, ako aj s ohľadom na uplynutie lehoty na podanie odvolania v čase, keď sťažovateľovi bolo umožnené nahliadnuť do spisu okresného súdu, sťažovateľ opravné prostriedky podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyčerpať nemohol. V lehote dvoch mesiacov od oboznámenia sa s obsahom rozsudku okresného súdu č. k. 12 Cb/71/2009-30 z 21. septembra 2009 preto podal sťažnosť ústavnému súdu.

12. Vzhľadom na obsah súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 12 Cb/71/2009, ktorý potvrdzuje sťažovateľove tvrdenia, a s ohľadom na uvedené požiadavky ústavného výkladu a aplikácie ustanovení týkajúcich sa procesných podmienok podania sťažnosti podľa čl. 127 ústavy dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ podal sťažnosť v súlade s podmienkami vyplývajúcimi z ustanovení § 53 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde.

B. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa postupom okresného súdu v konaní (prerokovaním veci bez vedomia a účasti sťažovateľa)

1. Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd postupoval pri ustanovení opatrovníka v konaní iba formálne, keď ustanovil sťažovateľovi za opatrovníka zamestnanca iného súdu bez toho, aby zisťoval rodinné, pracovné či kultúrne prostredie sťažovateľa, ktorý má okrem miesta podnikania aj trvalý pobyt, pričom pracuje prevažne v K.

2. Ústavný súd už vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 322/2010).

3. Právo na súdnu ochranu, ako už bolo uvedené, nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam vyplývajúcim z ustanovení zákonov upravujúcich v súlade s čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky jeho výkonu.

4. Všeobecné súdy však majú ústavnú povinnosť vykladať a používať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ako aj iných zákonných procesných predpisov) v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Pri aplikácii a výklade týchto ustanovení musia prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri ochrane práv oboch strán sporového konania vyplývajúcu z ústavou garantovaného práva na rovnosť účastníkov v konaní pred súdom v zmysle čl. 47 ods. 3 ústavy (ako aj z princípu rovnosti zbraní vyplývajúceho z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v súvislosti s právom na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru).

5. Vychádzajúc z uvedených kritérií a prihliadajúc na obsah spisu okresného súdu týkajúceho sa posudzovaného konania považoval ústavný súd za podstatné zistenia, že na všetkých listinách a obchodných dokumentoch (týkajúcich sa obchodného vzťahu medzi žalobcom a sťažovateľom) predložených ako dôkaz v konaní sťažovateľ uvádzal popri svojom obchodnom mene výlučne adresu podnikania D. H., ktorá bola zároveň uvedená vo výpise zo živnostenského registra. Okresný súd vykonal viacero pokusov o doručovanie písomností sťažovateľovi na túto adresu vrátane dožiadania o doručenie prostredníctvom orgánov Policajného zboru, ktorému zároveň uložil v prípade neúspechu doručenia prešetriť pobyt sťažovateľa. Z vykonaného vyšetrenia Obvodného oddelenia Policajného zboru v K. v obci, v ktorej sťažovateľ udával miesto podnikania, vyplynulo, že sťažovateľ sa v obci dlhodobo (viac ako rok) nezdržiava, pričom starosta obce ani obyvatelia, ktorých polícia kontaktovala, nevedeli uviesť presne miesto ani presný pobyt sťažovateľa. Tieto skutočnosti potvrdzujú listiny evidované v spise okresného súdu.

6. Okresný súd vykonal ďalší pokus o zistenie adresy a iných osobných údajov sťažovateľa, keď od orgánov samosprávy príslušnej obce, v ktorej sťažovateľ udáva miesto podnikania, žiadal oznámenie miesta trvalého bydliska alebo inej známej adresy sťažovateľa, ako aj zistenie, či v obci bývajú blízke osoby sťažovateľa, ktoré by mohli takéto údaje okresnému súdu poskytnúť. Výsledok zisťovania pobytu sťažovateľa bol negatívny. Starosta obce D. H. v oznámení z 22. júla 2009 výslovne uviedol: „*O. B. v našej obci nemá ani trvalý ani prechodný pobyt a nemáme známosť, že by sa osoba s takýmto menom u nás zdržiavala.*“

7. Za daných okolností ustanovil okresný súd uznesením č. k. 12 Cb/71/2009-25 z 30. júla 2009 sťažovateľovi opatrovníka podľa § 29 ods. 2 OSP.

8. Ústavný súd považuje postup okresného súdu spočívajúci v rozhodnutí o ustanovení opatrovníka sťažovateľovi za ústavne súladný. Okresný súd realizoval procesné úkony, ktorých cieľom bolo zaistiť rešpektovanie procesných práv sťažovateľa v dotknutom konaní v dostatočnom a primeranom rozsahu. Okresný súd v posudzovanom prípade v rámci povinnosti vyvažovania navzájom kolidujúcich práv účastníkov konania zachoval spravodlivú rovnováhu medzi právom sťažovateľa (žalovaného v konaní) na prerokovanie veci v jeho prítomnosti a na poskytnutie možnosti vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy) a právom žalobcu na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 ústavy).

9. Ustanovenie opatrovníka sťažovateľovi (a prerokovanie veci za jeho účasti) malo zákonný základ v ustanovení § 29 ods. 2 OSP a vzhľadom na okolnosti prípadu ho možno považovať za primerané opatrenie, ktoré nebolo prejavom arbitrárnosti v postupe okresného súdu.

10. V tejto súvislosti ústavný súd poníma zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, ktorá zdôrazňuje aj vlastné pričinenie subjektu právnych vzťahov vo vzťahu k ochrane svojich práv, keď požaduje, aby sledoval svoje subjektívne práva, staral sa o ne a robil také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu alebo poškodzovaniu. V danom prípade má ústavný súd na mysli záujem sťažovateľa ako účastníka obchodnoprávných vzťahov poskytnúť svojim zmluvným partnerom dostatočné, aktuálne a relevantné údaje, ktoré by dostatočne umožnili jeho identifikáciu a kontaktovanie sa s ním v prípade nejasností či sporu týkajúcich obsahu vzájomných práv a povinností. Rovnako nič nebránilo sťažovateľovi poskytnúť svoje údaje o skutočnom a aktuálnom mieste podnikania, prípadne o zmene týchto údajov príslušným orgánom verejnej moci na úseku živnostenského podnikania pre účely aktualizácie zápisov v živnostenskom registri. Táto povinnosť (povinnosť oznámiť zmenu miesta podnikania) mu napokon vyplývala aj z ustanovenia § 49 zákona 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

11. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa po predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

C. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu č. k. 12 Cb/71/2009-30 z 21. septembra 2009 (v dôsledku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia)

1. Sťažovateľ namieta, že odôvodnenie rozsudku okresného súdu č. k. 12 Cb/71/2009-30 z 21. septembra 2009 je arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože z neho nie je zrejmé, aké dokazovanie okresný súd v rámci konania vykonal a akými úvahami sa pri svojom rozhodnutí riadil.

2. Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (podobne IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

3. Z obsahu súdneho spisu týkajúceho sa konania v sťažovateľovej právnej veci vyplýva, že okresný súd na pojednávaní 21. septembra 2009 za účasti právneho zástupcu žalobcu, ako aj opatrovníka ustanoveného sťažovateľovi vykonal dokazovanie oboznámením s listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v súdnom spise týkajúcimi sa obchodného vzťahu medzi žalobcom a sťažovateľom, pričom sa k predmetu konania a obsahu vykonaných dôkazov vyjadrili právny zástupca sťažovateľa a opatrovník ustanovený súdom podľa § 29 ods. 2 OSP.

4. Z obsahu súdneho spisu je taktiež nepochybne zrejmé, že právny zástupca žalobcu a opatrovník ustanovený sťažovateľovi (teda zástupca sťažovateľa v konaní na základe rozhodnutia súdu) sa vzdali práva podať odvolanie, pričom Občiansky súdny poriadok s touto právnou skutočnosťou spája okrem iného právny následok vyplývajúci z ustanovenia § 157 ods. 3 OSP, podľa ktorého postačí v písomnom vyhotovení rozsudku vyhláseného na pojednávaní za prítomnosti všetkých účastníkov alebo zástupcov, ktorí sa vzdali odvolania, uviesť iba predmet konania a ustanovenia zákona, podľa ktorých súd rozhodol.

5. Odôvodnenie rozsudku okresného súdu obsahuje náležitosti v súlade s ustanovením § 157 ods. 3 OSP.

6. Súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, čo vyjadruje aj znenie § 157 ods. 2 OSP (obdobne napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03).

7. Povaha, šírka a rozsah odôvodnenia, ktoré sú súdy vo svojich rozhodnutiach povinné uviesť, však môžu byť variabilné, pričom je potrebné ich posudzovať podľa povahy rozhodnutia a podľa konkrétnych okolností prípadu, ktorého sa príslušné rozhodnutie týka.

8. Ustanovenie § 157 ods. 3 OSP umožňuje redukovať obsah odôvodnenia písomného vyhotovenia rozsudku súdu v procesnej situácii, keď účastníci konania alebo ich zástupcovia v konaní po oboznámení sa so skutkovými a právnymi závermi súdu pri vyhlásení rozsudku tieto závery súdu akceptujú do tej miery, že sa vzdajú práva napadnúť ich využitím opravného prostriedku (odvolania).

9. Za daných okolností nemožno zostručenie odôvodnenia rozsudku súdu iba na uvedenie predmetu konania a ustanovení zákona, podľa ktorých súd rozhodol, tak ako to bolo aj v tomto prípade, považovať za porušenie práva účastníka na spravodlivé súdne konanie.

10. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po predbežnom prerokovaní odmietol aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

11. Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. septembra 2010